

بخش چهارم:

زنان در ایران امروز

پریلین نوم اسانی

پیش در آمد

امروز زندگی زنان و میزان برخورداری آنان از حقوق و جایگاه سیاسی و اجتماعی قطعاً متفاوت با دیروز می‌باشد. در دوران بعد از انقلاب حضور اجتماعی و سیاسی زن از مشروعیت بیشتری در نزد افکار عمومی برخوردار گردیده است، و این واقعیت ناشی از فتاوا و مواضع مثبت بنیانگذار و رهبر انقلاب اسلامی امام خمینی^(ره) می‌باشد که با استفاده از جایگاه مرجعیت دینی - سیاسی و شخصیت کاریزمای خود به نفع تأمین هر چه بیشتر حقوق زنان و کشاندن آنان به متن اجتماع بهره‌برداری نمود، و به همین دلیل حضور سیاسی و اجتماعی زنان در نزد توده‌های مردم مسلمان ایران نیز مشروعیت پیدا کرد. در این بخش از نشریه، برخی مطالب و آمارهایی در این زمینه ارائه می‌شود.

هرچند که بسیار بجا بود در کنار دستاوردهای مثبت زنان در بعد از انقلاب، به آسیب‌شناسی این موضوع و بررسی مسائلی از نوع پدیده «زنان خیابانی» و امثال آن نیز پرداخته شود، ولیکن به دلیل عدم دسترسی به آمارهای صحیح و مطالب مستند در این زمینه، از پرداختن به آن مسائل خودداری نمودیم.

برخی از عناوین مندرج در این بخش به قرار ذیل است:

۱- بخشی از دستاوردهای زنان در جمهوری اسلامی ایران

۲- زنان قرآن‌پژوه

۳- امحاء نام مادران از کارت شناسایی ملی عدول از موازین اسلامی است.

۴- NGO های زنان در ایران

بخشی از دستاوردهای زنان در جمهوری اسلامی ایران

زینب شکوری

مقدمه

گزارشی که این جا به صورت آمار ارائه می‌شود، دارای دو بخش می‌باشد که پیشرفت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی بویژه دوره هشت ساله ریاست جمهوری آقایان اکبر هاشمی رفسنجانی و سید محمد خاتمی را تا حدودی به نمایش می‌گذارد، و در ضمن تا حدودی امکان مقایسه عملی و واقعی در مورد زنان در رژیم سلطنتی و جمهوری اسلامی، فراهم می‌آید. در بخش اول سه جدول راجع به زنان ارائه شده است که عبارتند از مقایسه جمعیت زنان و مردان در ایران، مقایسه سازمان‌های غیر دولتی فعال در امور زنان در رژیم پیشین و جمهوری اسلامی - دوره آقای هاشمی رفسنجانی - و نیز حمایت از زنان در دولت آیت‌الله خامنه‌ای و دولت آقای هاشمی رفسنجانی از طریق کمیته امداد (از سال ۱۳۶۳ تا سال ۱۳۷۲).

راجع به سال‌های ۷۶ - ۱۳۷۲ نتوانستیم آمارهای رسمی و دقیق پیدا کنیم. بخش دوم نیز به دوران ریاست جمهوری آقای خاتمی مربوط می‌شود و آمارهای مربوط به سال‌های ۱۳۷۶ تا سال ۱۳۸۰ و ۱۳۸۲ را نشان می‌دهد و این همه در مجموع معلوم می‌دارد که زنان جامعه ایرانی در زمینه‌های اجتماعی، سیاسی، آموزشی و علمی، فرهنگی و اقتصادی، در دوران بعد از انقلاب چه دستاوردهایی داشته‌اند.

قسمت اول گزارش از منبع «گزارش ملی وضعیت زنان در جمهوری اسلامی ایران» که در

سال ۱۳۷۴ توسط دفتر امور زنان نهاد ریاست جمهوری، منتشر شده برگرفته شده است. قسمت دوم نیز از منبع «زنان در آینه اصلاحات» (صفحه ۱۷-۱۱) برگرفته شده که مجموعه پیام‌ها و سخنرانی‌های رئیس‌جمهور آقای خاتمی درباره زنان می‌باشد. و آن را «مرکز امور مشارکت زنان» نشر داده است.

اول - دستاوردهای سیاسی و اجتماعی زنان در دولت هاشمی رفسنجانی و پیش از آن

چنان که در مقدمه این بحث گفتیم دستاوردهای این دوره را در ضمن سه جدول جداگانه ارائه می‌دهیم. جدول شماره ۱ مقایسه جمعیت زنان و مردان ایران از سال ۱۳۵۵ تا سال ۱۳۷۰ می‌باشد. جدول شماره ۲ سازمان‌های غیر دولتی فعال در امور زنان در رژیم پیشین و جمهوری اسلامی را به نمایش می‌گذارد. جدول شماره ۳ نیز مساعدت‌ها و حمایت‌های دولت هاشمی رفسنجانی از زنان آسیب‌پذیر از طریق کمیته امداد امام خمینی را دربر دارد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

جدول شماره ۱ جمعیت کشور بر حسب نقاط شهری و روستایی و جنس

طی سال‌های ۱۳۷۰ - ۱۳۵۵

شرح	جمع	مرد	زن
کل کشور			
۱۳۵۵	۳۳/۷۰/۷۴۴	۱۷/۳۵۶/۳۴۷	۱۶/۳۵۲/۳۹۷
۱۳۶۵	۴۹/۴۵۵/۰۱۰	۲۵/۲۸۰/۹۶۱	۲۴/۱۶۴/۰۴۹
۱۳۷۰	۵۵/۸۳۷/۱۶۳	۲۸/۷۶۸/۴۵۰	۲۷/۰۶۸/۷۱۳
نقاط شهری			
۱۳۵۵	۱۵/۸۵۴/۶۸۰	۸/۲۹۱/۴۵۱	۷/۵۶۳/۲۲۹
۱۳۶۵	۲۶/۸۴۴/۵۶۱	۱۳/۷۶۹/۶۱۷	۱۳/۰۷۴/۹۳۴
۱۳۷۰	۳۱/۸۳۶/۵۹۸	۱۶/۴۳۵/۲۴۴	۱۵/۴۰۱/۳۵۴
نقاط روستایی			
۱۳۵۵	۱۷/۸۵۴/۰۶۴	۹/۰۶۴/۸۹۶	۸/۷۸۹/۱۶۸
۱۳۶۵	۲۲/۶۰۰/۴۴۹	۱۱/۵۱۱/۳۴۴	۱۱/۰۸۹/۱۰۵
۱۳۷۰	۲۴/۰۰۰/۵۶۵	۱۲/۳۳۳/۲۰۶	۱۱/۶۶۷/۳۵۹

مأخذ: مرکز آمار ایران

جدول شماره ۲ سازمانهای غیر دولتی فعال در امور زنان

نام مؤسسه	سال تاسیس	اهداف	فعالیت ها
۱- انجمن همبستگی زنان ایرانی	۱۳۷۱-۱۹۹۱	ایجاد همبستگی و صمیمیت بین زنان ایران و جهان در تمامی عرصه‌های سیاسی و اقتصادی و فرهنگی	برگزاری نمایشگاههای بین المللی فرهنگی - ارتباط مستمر با زنان خارج از کشور و زنان دیپلمات ایرانی مقیم خارج به منظور تبادل تجربیات - معرفی جنبه‌های ناشناخته و استعدادهای بالقوه زن ایرانی
۲- انجمن زنان طرفدار محیط زیست و توسعه پایدار	۱۳۷۲-۱۹۹۳	افزایش آگاهیهای زنان در جهت اهمیت محیط زیست و راههای حفاظت و چگونگی مبارزه با آلودگی آن	تبادل نظر و ارتقاء دانش عمومی زنان در این جهت و ایجاد سمینارها و برنامه‌های آموزشی
۳- جمعیت زنان برای مبارزه با آلودگی محیط زیست	۱۳۷۲-۱۹۹۳	راهیابی و چاره جویی جهت مبارزه با آلودگی هوا در تهران و افزایش آگاهیهای بهداشتی عمومی در این زمینه	
۴- انجمن زنان ارمنی	۱۳۲۰-۱۹۶۱	خوریه، فرهنگی و هنری	تعلیم و آموزش به زنان سنین بالا، حفظ مسائل سنتی زنان ارمنی، آموزش صنایع دستی
۵- انجمن خانمهای دوستدار کلیسا	۱۳۲۰-۱۹۶۱	خوریه و مذهبی	کمک به انجام مراسم مذهبی در کلیسا
۶- انجمن خوریه نظارت شورای عالی خلیفه گری ارمنه	۱۳۲۰-۱۹۶۱	خوریه، فرهنگی	اداره خانه سالمندان، خدمت به نیازمندان و خانواده‌های بی‌سرپرست

نام مؤسسه	سال تأسیس	اهداف	فعالیت ها
۷- انجمن بانوان آشوری (تحت پوشش انجمن آشوریهای تهران)	۱۳۷۱-۱۹۹۲	خوریه	تشکیل کلاس‌های آموزشی و ارائه برنامه‌های فرهنگی و هنری و علمی
۸- انجمن بانوان نیکوکار	۱۳۶۰-۱۹۸۱	ارائه خدمات به معلولین کهریزک	جذب کمک‌های مالی جهت بهبود وضعیت معلولین و احداث ساختمانهای جدید
۹- بنیاد حضرت خدیجه	۱۳۵۹-۱۹۷۰	ارائه خدمات فرهنگی و حمایت‌های مالی جهت بانوان بی‌سرپرست	سرپرستی صدها زن و خانواده و ارائه دوره‌های آموزشی جهت تربیت مربی‌های پرورشی و دینی
۱۰- بنیاد حضرت زینب کبری	۱۳۵۷-۱۹۷۹	سرپرستی کودکان و خانواده‌های بی‌سرپرست جهت بهبود وضعیت فرهنگی و تربیتی آنها	فرستادن کودکان بی‌سرپرست به دامن خانواده حمایت معنوی و مالی از خانواده‌های بی‌سرپرست
۱۱- بنیاد فاطمه الزهراء	۱۳۷۱-۱۹۹۳	فرهنگی پژوهشی آموزشی	تهیه فیلم، کتاب و برگزاری میزگرد
۱۲- تهارتی مشاوره زنان پژوهشگران ایران	غیر رسمی	فرهنگی	تمرکز برای زنان محقق در زمینه مشاوره و ایجاد زمینه‌های همفکری و تبادل نظر در موضوعات متعدد
۱۳- مؤسسه اسلامی زنان	۱۳۵۹-۱۹۸۰	فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی	
۱۴- جامعه الزینب	۱۳۶۵-۱۹۸۶	سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، عقیدتی	گسترش فرهنگ خالص اسلامی در میان زنان

نام مؤسسه	سال تأسیس	اهداف	فعالیت ها
۹۵- جمعیت زنان جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۵-۱۹۸۶	سیاسی، فرهنگی، عقیدتی، اجتماعی	معرفی کاندیداهای نمایندگی مجلس، آموزش و انتشارات در مسیر پیشبرد و اعتلای شخصیت زن مسلمان، ارتباط با زنان جهان از طریق برگزاری کنگره‌های جهانی
۱۶- مرکز مطالعات و تحقیقات زنان	۱۳۶۵-۱۹۸۶	پیشبرد تحقیقات و مطالعات دانشگاهی در موضوع زنان	اجرای طرح‌های تحقیقاتی بطور مستقل و یا با همکاری سازمان‌های دیگر در موضوع زنان
۱۷- واحد بسیج خواهران	۱۳۵۹-۱۹۸۰	ارتقای سطح فرهنگ و معلومات نظامی و حفظ آمادگی دفاعی خواهران در سطح شهرها و روستاها	تشکیل کلاس‌های آموزش، فرهنگی نظامی، تشکل بانوان در شهرها و روستاها در زمینه‌های فوق
۱۸- کانون خواهران خانه کارگر	۱۳۵۹-۱۹۸۰	فرهنگی - صنعتی	ایجاد تشکل بانوان کارگر در صنایع و کارخانه‌ها جهت بهبود وضعیت فرهنگی و شغلی زنان کارگر
۱۹- انجمن نیکوکاری یاسمن	۱۳۵۰ غیر رسمی، ۱۳۶۲ رسمی	اجتماعی، فرهنگی خدماتی، نیکوکاری	۱- کمک به خانواده جذامیان ۲- همکاری‌های اجتماعی با خانواده افراد آلوده به ایدز ۳- مساعدت با افراد هموفیل ۴- همکاری و مساعدت به کودکان بی‌سرپرست ۵- فعالیتهای ورزشی، تندرستی و... تداکگاهها ۶- برگزاری بازارهای نیکوکاری در داخل و خارج و غیره

نام مؤسسه	سال تأسیس	اهداف	فعالیت ها
۲۰- مؤسسه خوریه سجاده نور		خوریه‌ای - خدماتی	۱- کمک به افراد بی‌بضاعت و تحت پوشش قرار دادن آنها ۲- ایجاد کلاس‌های آموزشی به صورت رایگان
۲۱- حوزه علمیه مکتب نجف زاهدان	۱۳۲۵	آموزشی - فرهنگی	کلاسهای آموزشی و اعزام مبلغ و آموزش دروس حوزوی و سفرهای زیارتی و سوادآموزی از فعالیتهای این حوزه می‌باشد
۲۲- جمعیت مامایی ایران	۱۳۶۹	علمی، تخصصی، غیرسیاسی و غیر انتفاعی، تلاش پیگیر جهت تأمین نیازهای بهداشتی درمانی - آموزشی جامعه زیر نظر متخصصین - ارتقاء آموزش و تخصص مامایی - تلاش در جهت ارتباط هر چه بیشتر با مامایی سراسر کشور	برگزاری سمینارهای علمی و تخصصی بزرگداشت روز جهانی مامایی و برقراری مجامع عمومی در رابطه با آموزش بهداشت و درمان و تنظیم خانواده حفظ سلامتی مادر و جنین و کودک و غیره
۲۳- جامعه اسلامی پزشکان		تربیت پزشک در رشته پزشکی و رشته‌های وابسته و تربیت افراد متخصص	برگزاری سمینارهای علمی و تخصصی، چاپ کتب و نشریه مربوط به مسائل پزشکی
۲۴- حوزه علمیه مکتب فاطمیه		گسترش و نشر حقایق دینی و معارف عالیله اسلام، تعلیم و تبیین فرهنگی غنی وحی - تحکیم بنیادهای اعتقاد و ترویج مکارم اخلاق - تربیت مبلغ برای هدایت فکری و...	در بخش آموزشی، فرهنگی و در بخش اعزام مبلغ و تربیت آنها این مکتب فعالیت دارد
۲۵- انجمن خوریه باتوان استان اصفهان		آموزشی، فرهنگی، مذهبی، خورهای	عملکرد شامل کلاس‌های آموزشی اعزام مبلغ و آموزش دروس حوزه‌ها، سفرهای زیارتی، سوادآموزی

نام مؤسسه	سال تأسیس	اهداف	فعالیت ها
۲۶- مؤسسه عصمتیه بانوان اهواز		فرهنگی، مذهبی	شامل کلاس‌های آموزشی، اعزام مبلغ، سفرهای زیارتی و کلاس‌های سوادآموزی و...
۲۸- مکتب نرجس سبزواری		مذهبی، فرهنگی	اعزام مبلغ، آموزش دروس حوزوی، سفرهای زیارتی و سوادآموزی و...
۲۹- حوزه علمیه خواهران همدان (مکتب الراهه)		مذهبی، فرهنگی، آموزشی	عملکرد: اعزام مبلغ، آموزش دروس حوزوی، سفرهای زیارتی، سوادآموزی و غیره
۳۰- انجمن زنان یهودی (کلیمی)		غیریه‌ای و کمک به هموعان و همکیشان	برقراری گردش‌های علمی و تخصصی و تفریحی و زیارتی، هنری و گردهمایی در بین افراد این گروه
۳۱- کمیته بانوان فارغ التحصیلان دانشگاه صنعتی شریف		فرهنگی، آموزشی	برگزاری سمینارها و جلسات متعدد - ایجاد تشکل بین بانوان فارغ التحصیل - برقراری ارتباط بین اعضاء و تبادل نظر در مورد مسائل زنان
۳۲- دانشگاه غیر انتفاعی فاطمیه (قم)		علمی، فرهنگی	تربیت دانشجویان در رشته‌های مختلف و بالا بردن آگاهی‌های علمی و تخصصی دانشجویان
۳۳- مرکز بازاریابی داخلی و بین المللی برای تولیدات زنان		مطالعاتی و تجاری	انجام مطالعات در زمینه صنایع دستی زنان و بازاریابی برای فروش مصنوعات دستی آنان

نام مؤسسه	سال تأسیس	اهداف	فعالیت ها
۳۴- کانون تئاتر بانوان		هنری، اجتماعی	
۳۵- انجمن زنان زرتشتی		فرهنگی، خبریه‌ای	
۳۶- کانون فارغ التحصیلان دانشگاه الزهراء			
۳۷- بنیاد ۱۲ فروردین			
۳۸- گروه بانوان نیکوکار رعد			
۳۹- تعاونی‌های زنان روستایی			
۴۰- موسسه مهندسی و تحقیقاتی زنان			
۴۱- دفتر نمایندگان کلیمیان ایران، بانوان وابسته			
۴۲- بنیاد فرهنگی شاهچراغ			
۴۳- انجمن دوستی زنان ایران و بوسنی			
۴۴- واحد خواهران رسیدگی به امور مساجد			
۴۵- مؤسسه تبلیغات و انتشارات بانو			
۴۶- انجمن پرستاران			

جدول شماره ۳ فعالیت‌های کمیته امداد امام خمینی (ره) در حمایت از زنان و مردان

عناوین	سال ۱۳۶۳	سال ۱۳۷۲
دوره‌های آموزشی و حرفه‌ای برای زنان محروم	آموزش تعداد ۶۸۱۵ نفر در زمینه‌های خیاطی، گلدوزی و بافندگی، قالیبافی، گلیم و جاجیم‌بافی، نسخه پیچی و... ضمناً هر ساله تعداد قابل توجهی نیز به مراکز فنی و حرفه‌ای وزارت کار معرفی شده‌اند.	آموزش تعداد ۱۱۳۵۹ نفر در زمینه‌های خیاطی، گلدوزی و بافندگی، قالیبافی، گلیم و جاجیم‌بافی، نسخه پیچی و... ضمناً هر ساله تعداد قابل توجهی نیز به مراکز فنی و حرفه‌ای وزارت کار معرفی شده‌اند.
تعداد افراد و خانوارهای تحت پوشش	۲۷۶/۵ هزار خانوار با جمعیت ۹۵۹/۳ هزار خانوار شامل ۲۳۰/۹ هزار نفر مرد و ۵۲۸/۴ هزار نفر زن و ۷۰ هزار نفر کودک زیر ۵ سال تحت عنوان مددجویان عادی	۹۵۸ هزار خانوار با جمعیت ۲۸۵۰ هزار خانوار شامل ۱۱۶۹ هزار نفر مرد و ۱۱۲۸ هزار نفر زن و ۱۹۳ هزار نفر کودک زیر ۵ سال تحت عنوان مددجویان عادی
تعداد مشاغل ایجاد شده	الف - اجرای طرحهای خودکفایی اشتغال زایی برای تعداد ۱۳۷۲۶ نفر زن و تعداد ۳۱۶۲ نفر مرد در زمینه‌های خیاطی، گلدوزی و بافندگی، قالیبافی، گلیم و جاجیم بافی، دامپروری، کشاورزی، کسب و سایر انواع تولیدی ب- معرفی تعداد ۴۰۸ نفر مرد و ۳۳۰ زن به مراکز کار	الف - اجرای طرحهای خودکفایی اشتغال زایی برای تعداد ۱۳۷۲۶ نفر زن و تعداد ۳۱۶۲ نفر مرد در زمینه‌های خیاطی، گلدوزی و بافندگی، قالیبافی، گلیم و جاجیم بافی، دامپروری، کشاورزی، کسب و سایر انواع تولیدی ب- معرفی تعداد ۸۷۶ نفر مرد و ۵۸۶ زن به مراکز کار
وام شغلی	به تعداد ۳۲۱۲ نفر زن و تعداد ۱۴۲۳ نفر مرد در زمینه‌های خیاطی، گلدوزی و بافندگی، قالیبافی، گلیم و جاجیم بافی، دامپروری، کشاورزی، کسب و تولید صنایع دستی و ماشینی و سایر انواع تولید وام شغلی پرداخت شده است.	به تعداد ۱۳۷۲۶ نفر زن و تعداد ۳۱۶۲ نفر مرد در زمینه‌های خیاطی، گلدوزی و بافندگی، قالیبافی، گلیم و جاجیم بافی، دامپروری، کشاورزی، کسب و تولید صنایع دستی و ماشینی و سایر انواع تولید وام شغلی پرداخت شده است.

عناوین	سال ۱۳۶۳	سال ۱۳۷۲
بررسی تحصیلی در مقاطع مختلف	تعداد دانش‌آموزان پسر تحت پوشش ۱۱۸۱۸۰ نفر، تعداد دانش‌آموزان دختر تحت پوشش ۹۲۸۵۷ نفر، تعداد دانشجویان پسر تحت پوشش ۴۲۲ نفر، تعداد دانشجویان دختر تحت پوشش ۸۷ نفر	تعداد دانش‌آموزان پسر تحت پوشش ۲۲۵۷۶۲ نفر، تعداد دانش‌آموزان دختر تحت پوشش ۱۸۴۲۲۸ نفر، تعداد دانشجویان پسر تحت پوشش ۴۱۸۶ نفر، تعداد دانشجویان دختر تحت پوشش ۸۲۱ نفر
حمایت آموزشی از دختران تا پایان مقاطع تحصیلی	پرداخت هزینه در زمینه‌های لوازم التحریر و کتب آموزشی، جزوات درسی، ایاب و ذهاب، اجاره مسکن، پوشاک، راهپایی به دانشگاه، ایجاد خوابگاه، آموزش طرح مکانی‌های، ایجاد کتابخانه، برقراری اردوهای سراسری و منطقه‌ای برای دانش‌آموزان و دانشجویان تحت پوشش	پرداخت هزینه در زمینه‌های لوازم التحریر و کتب آموزشی، جزوات درسی، ایاب و ذهاب، اجاره مسکن، پوشاک، راهپایی به دانشگاه، ایجاد خوابگاه، آموزش طرح مکانی‌های، ایجاد کتابخانه، برقراری اردوهای سراسری و منطقه‌ای برای دانش‌آموزان و دانشجویان تحت پوشش
برنامه اشتغال زایی برای بانوان	آموزش در زمینه‌های قالبیابی، گلیم و جاجیم بافی، خیاطی، گلدوزی و بافندگی، کشاورزی، دامداری، صنایع دستی و خانگی و چندین صنعت دیگر، پرداخت وام اشتغال، واگذاری سرمایه کار و محل کار، معرفی به مراکز کار و تأمین اشتغال به صورت سازماندهی شده، تشکیل شرکت‌های تولیدی، مونتاز کاری و خدماتی (هر ساله) برای حدود ۳۰۰۰ نفر از بانوان تحت پوشش	آموزش در زمینه‌های قالبیابی، گلیم و جاجیم بافی، خیاطی، گلدوزی و بافندگی، کشاورزی، دامداری، صنایع دستی و خانگی و چندین صنعت دیگر، پرداخت وام اشتغال، واگذاری سرمایه کار و محل کار، معرفی به مراکز کار و تأمین اشتغال به صورت سازماندهی شده، تشکیل شرکت‌های تولیدی، مونتاز کاری و خدماتی (هر ساله) برای حدود ۳۰۰۰ نفر از بانوان تحت پوشش

عناوین	سال ۱۳۶۳	سال ۱۳۷۲
نمونه‌های مؤثرترین و ابتکاری‌ترین یا برنامه‌ها یا پروژه‌ها برای بهبود وضع زنان (مستقل و مستند)	طرح ازدواج و تأمین جهیزیه برای حداقل ۱۸۵۰ دختر تحت پوشش، سواد آموزی حداقل ۱۰۰۰۰ نفر از بانوان، بهره‌مند شدن ۱۲۰ هزار نفر از زنان و دختران تحت پوشش از خدمات درمان رایگان، تلاش جهت بهبود بهداشت و تغذیه مادران و کودکان، تحویل مواد غذایی بهداشتی و پروتئینی، تحویل وسایل و لوازم بهداشتی	طرح ازدواج و تأمین جهیزیه برای حداقل ۱۵۰۰۰ دختر تحت پوشش، ایجاد خوابگاه برای حداقل ۱۰۰۰۰ دختر دانش‌آموز و دانشجوی، سواد آموزی حداقل ۱۹۰۰۰ نفر از بانوان، بهره‌مند شدن ۸۰۰ هزار نفر از زنان و دختران تحت پوشش از خدمات درمان رایگان، تلاش جهت بهبود بهداشت و تغذیه مادران و کودکان، تحویل مواد غذایی بهداشتی و پروتئینی، تحویل وسایل و لوازم بهداشتی

مأخذ: اداره کل آمار، تحقیق و خدمات ماشینی کمیته امداد امام خمینی (ره)

دوم - دستاوردهای سیاسی و اجتماعی زنان در دولت سید محمد خاتمی

الف. دست‌آوردهای سیاسی و اجتماعی زنان

— تعداد داوطلبین زن نمایندگی مجلس شورای اسلامی در دوره ششم ۵۰۴ نفر بوده که این رقم

نسبت به دوره قبل با ۴۴٪ افزایش موجب راهیابی ۱۱ زن به مجلس شورای اسلامی شد.

— در نخستین دوره انتخابات شوراهای اسلامی در مجموع ۷۲۷۶ زن کاندید شدند که این میزان

۲/۲ درصد از کل داوطلبین را شامل می‌شود. از این میان ۷۸۳ نفر زن جهت عضویت در

شوراهای شهر و روستا انتخاب شدند که این میزان ۱۱٪ از داوطلبین زن را تشکیل داده است. از مجموع زنان انتخاب شده ۳۰۰ نفر در مناطق شهری و ۴۸۳ نفر در مناطق روستایی به عضویت شوراهای شهر و روستا انتخاب شده‌اند.

— آمار کل شاغلین در پست‌های مدیریتی شامل سرپرستی ادارات به بالا مجموعاً ۳۰۲۹ نفر می‌باشد که این رقم تا پایان سال ۷۸ می‌باشد.

— به منظور حل پارادوکس رشد اجتماعی زنان و نقش محوری زن در خانه، توسعه کمی و کیفی سازمان‌های غیردولتی زنان در اولویت‌های برنامه مرکز امور مشارکت زنان قرار گرفت و لذا به پیشنهاد مرکز، بند (د) ماده ۱۵۸ قانون برنامه سوم جهت نهادینه کردن مشارکت زنان به تصویب مجلس رسید.

— به منظور کمک به ارتقا توانمندی‌های علمی - تحقیقاتی زنان در سازمان‌های غیردولتی تعداد ۲۹ طرح مشترک با حمایت مرکز امور مشارکت زنان و توسط سازمان‌های غیردولتی زنان در سال ۷۹ به اجرا درآمد.

— ایجاد تشکیلات خاص امور بانوان در وزارت آموزش و پرورش، وزارت دفاع، اداره کل تربیت بدنی آموزش و پرورش و اختصاص پست‌های کارشناسی امور بانوان در استانداری‌ها و فرمانداری‌های سراسر کشور؛

— گسترش چارت تشکیلاتی و ایجاد مدیریت امور مشترک انجمن‌های ورزشی و اصلاح قانون ماده ۱۱ (قانون تأسیس سازمان تربیت بدنی مصوب ۱۳۵۲) به منظور تصویب هویت حقوقی هر یک از انجمن‌های ورزشی بانوان؛

ب. دست آوردهای علمی و فرهنگی زنان

— طرح مهار بیسوادی دختران لازم‌التعلیم که در اولویت اول در ۶ استان محروم کشور مد نظر قرار گرفت. در طی اجرای این طرح حدود ۷۰۰۰ نفر دختر واجدالشرایط، تحت پوشش تعلیمات دبستانی قرار گرفتند و اجرای آن با حمایت مرکز امور مشارکت زنان و وزارت آموزش

و پرورش همچنان ادامه دارد.

– در سال ۷۸-۷۷، ۲۳٪ از دانشجویان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی را زنان تشکیل داده‌اند که این آمار نسبت به سال قبل ۴٪ رشد داشته است.

– در سال تحصیلی ۷۸-۷۷ زنان ۱۷/۷٪ از کارکنان و هیئت علمی مؤسسات و مراکز آموزش عالی دولتی و ۱۴/۶٪ از عناوین مشابه دانشگاه آزاد اسلامی را به خود اختصاص داده‌اند و این میزان نسبت به سال ماقبل در مؤسسات آموزش عالی ۹٪ و دانشگاه آزاد ۱٪ افزایش نشان می‌دهد.

– برگزاری دوره‌های آموزشی - ترویجی، فنی و حرفه‌ای، اقتصاد خانه و مدیریت خانه برای زنان روستایی؛

– اجرای پروژه ملی آموزش حقوق انسانی زنان و دختران توسط مرکز امور مشارکت زنان؛

– حمایت از ۱۵۰ کانون فرهنگی - اجتماعی زنان به منظور استفاده بهینه از اوقات فراغت دختران جوان و زنان در سطح کشور؛

– افزایش میزان ازدواج در این دوره نسبت به دوره قبل سال ۱۳۷۵ افزایش ۳۳ درصدی داشته که قابل توجه است.

ج. دست آوردهای اقتصادی زنان

– میزان تعاونی‌های تشکیل شده با عضویت زنان در سال ۷۸، ۱۸/۳۱٪ بوده که این میزان ۲/۵٪ افزایش را نسبت به سال ۷۵ نشان می‌دهد.

– تا پایان مهرماه سال ۱۳۷۹، ۷۷۳۴ تعاونی زنان در سراسر کشور به ثبت رسیده و در حال حاضر ۵۵۸۶۳۸ نفر از اعضا تعاونی‌ها زن هستند.

– میزان جمعیت فعال اقتصادی زنان از سال ۷۵، ۲/۶٪ افزایش یافته است.

– در سال ۷۸، ۳۰/۳٪ از کارکنان دستگاه‌های دولتی را زنان تشکیل داده‌اند.

– اختصاص بودجه ۶ میلیارد ریالی به دفتر امور بانوان وزارت کشور جهت اجرای طرح توسعه

مشارکت زنان در استان‌ها در سال ۷۹؛

- اختصاص بودجه ۱ میلیارد ریالی به دفتر امور بانوان وزارت جهاد کشاورزی، جهت اجرای طرح توسعه مشارکت زنان روستایی در قالب تعاونی؛
- اختصاص بودجه ۵ میلیارد ریالی به دفتر امور بانوان آموزش و پرورش جهت اجرای طرح‌های مختلف توسعه آموزش دختران در سراسر کشور؛
- اختصاص ۴ میلیارد ریال به سازمان‌های غیردولتی زنان جهت تقویت ارتباط و توسعه کیفی آن‌ها؛
- اختصاص ردیف بودجه‌ای از فصل کشاورزی بخش ترویج، برای زنان روستایی به نام طرح آموزشی - ترویجی و توسعه اشتغالات خانگی؛
- در اولویت قراردادن زنان سرپرست خانوار در استفاده از صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی؛
- ایجاد شبکه ارتباطی تعاونی‌های زنان روستایی به منظور حمایت از تعاونی‌های زنان روستایی به ویژه برای دسترسی بیشتر و بهتر به بازارهای داخلی و خارجی؛
- ایجاد صندوق اعتبارات خرد جهت اشتغال‌زایی برای زنان روستایی در استان مازندران و کرمانشاه؛
- اجرای طرح توسعه تعاونی‌های زنان روستایی توسط مرکز امور مشارکت زنان و دفتر امور بانوان وزارت جهاد کشاورزی؛
- اختصاص ۲/۵ ریال از محل فروش هر نخ سیگار جهت کمک به فعالیت‌های ورزشی بانوان؛

● مطالبات زنان:

- رفع کامل محرومیت‌ها و عقب‌ماندگی‌های زنان به‌ویژه در مناطق محروم و روستایی و همچنین زنان سرپرست خانوار؛
- بسترسازی مناسب ساختاری و بهبود نگرش موجود در جامعه جهت بسط مشارکت‌های اجتماعی، سیاسی زنان؛

- ارتقا توانمندی‌های زنان و فراهم کردن فضای مناسب جهت بهره‌مندی از توانایی‌های آنان به‌ویژه در عرصه‌های کارشناسی، مدیریتی و سیاستگذاری؛
- افزایش آگاهی‌های عمومی و تغییر نگرش‌ها و کلیشه‌های رایج در خصوص زنان؛
- توجه به نقش‌های چندگانه زنان به‌ویژه در برقراری و ایجاد تعادل بین نقش‌های اجتماعی و خانوادگی آنان؛
- برنامه‌ریزی جهت رفع مشکلات و موانع قانونی، حقوقی که موجب تبعیض و تضییع حقوق زنان می‌گردد.
- توسعه کیفی و کمی آموزش زنان و پرداختن به مهارت‌های فنی و حرفه‌ای و ایجاد فضاهای مناسب فرهنگی، ورزشی به ویژه در مناطق محروم و روستایی؛
- برنامه‌ریزی جهت افزایش فرصت‌ها برای زنان به منظور رفع محرومیت‌های تاریخی آنان و به منظور ایجاد امنیت اقتصادی و تأمین خودکفایی آنان؛
- در اولویت قراردادن موضوع زنان و جوانان در برنامه‌ها به منظور مرتفع نمودن فشارهای تاریخی مضاعف به آنان و همچنین افزایش مشارکت ایشان؛
- مورد توجه قراردادن مسأله جنسیت در برنامه‌ریزی کلان‌کشوری، به جهت برقراری عدالت در بهره‌مندی و دسترسی به منابع و امکانات موجود؛
- فراهم نمودن زمینه‌های لازم جهت بهره‌مندی بیشتر جامعه از استعدادها و توانایی‌های زنان؛

گزارشی را هم از خانم زهرا شجاعی راجع به کارنامه مرکز مشارکت امور زنان - وابسته به ریاست جمهوری - دریافت کردیم که به سبب برخی پرسش‌های اساسی آن را در این شماره نیاوردیم. اگر خانم شجاعی را فرصتی فراهم شود که ابهام‌ها را بزدایند، در شماره‌ای دیگر میزبان‌شان - در یاد - خواهیم بود.

هر چند که بر آن چه در دو بخش - از بخش چهارم یاد - آورده‌ایم نیز سایه‌ای از ابهام‌ها

سنگینی می‌کند، می‌توان اما با تسامح و تساهل، اطلاعاتی را ارائه کرد.

فرصت را در یادآوری دو نکته مغتنم می‌شمارم:

۱- بی تردید کارنامه جمهوری اسلامی درخشان‌تر از آن چیزی است که با کاری شتاب زده فراهم شده است. در مقل داستان توسعه دانشگاه با نگاهی معطوف به بانوان، اساسی‌ترین کاری است که در روند توسعه‌ای همه جانبه و پایدار انجام شده است؛ که با هیاهوی هاشمی ستیزان - نه به هاشمی رفسنجانی، که - بر درخشان‌ترین بخش‌های کارنامه جمهوری اسلامی ستم کرده‌ایم.

۲- کارهای واقعی آن چنان فراوان است، که هیچ نیازی به اقدام‌های نمایشی نداریم. شرح این نکته را به فرصتی دیگر وا می‌گذارم.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پښتونستان د علومو او انساني مطالعاتو د مرېزې
په ټول جامعو علومو د انساني